

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Kész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Nyugodt áron: 15 krajczár.

Előfizetési csupán a kiadónál lehet B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamátiók és hirdetések a kiadónálhoz intézendők.

A lap szellemi részére a nyilatkozatra vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetési díja: három soros hirdetés 5 kr. — Nagyobb és többzetű hirdetések jutányosan eszüköztetnek.

Bélyeg minden beíratásnál 30 kr.

NYILATKOZÁSOK: 30 kr.

B-Gyarmat, május 30.

Roma locuta est.

A felvetett székhely-kérdésben a szavazás, a losonczyi testvérek pártjának teljes kisebbségben maradásával, a mai közgyűlésen megtörténvén, igazolva lón a fennálló ősi székhelyet védők azon meggyőződése, hogy az eredmény másképp, mint a hogyan a kérdés eldőlt, nem is volt föltételezhető. Az okoknak, melyekre mi gyarmatiak támaszkodánk, s melyeket a saját útján is eléggé kifejtünk, ismétlésétől itt szándékosan tartózkodom, részint mert ezt fölöslegesnek és a közbejött tényeket által túlhaladott pontnak tekintem, részint és főleg azért, mert távolról sem lehet szándékom akár a kisebbségben maradtak érzékenysége fölött kárörömet nyilvánítnom, akár és annál kevésbé a dolgot, higgadt férfiakhoz nem illő ingerkedéssel élesítenem. Én azt tartom, hogy nekünk egyazon megye fiatalnak nem lehet egyéb czélunk, mint hogy a közügyet szemünk előtt tartva, és egymásnak békejohot nyújtva, igyekezzünk az előbbi kölcsönös jó viszonyt fenntartani, sőt azt lehetőleg erősíteni; a közelmúlta pedig hazánk bölcsének ismeri tanácsát követve, minden hátsó gondolat nélkül fűtyolt borítani. Mert valamint az egyes családokra, úgy az egyazon állami, illetve törvényhatósági kötelekben levőkre is alkalmazható amaz örökigazságú mondat, hogy: Omnis domus in se ipsam divisa desolabitur. Ezt pedig közölünk, bizonyonnyal senki sem kívánja; mert hiszen a mi losonczyi barátink soha sem hasonlíthatók össze sem egy Clodius népbírnál, a ki Cicerónak a Capitolium mellett fennállott, 50 ezer gall arany értékű képviselői fényes lakházát és több százezer forint értékű villát földig ronthatván, rajta (Cicerón) — a miért ez Consul-korában a Catilina-féle összeesküvés részeseit érdemük szerint megbüntette, — hatalmával visszafelve, nemelen boszútjút töltte; de a mely házat aztán Ciceró tudvalevőleg „Pro domo sua” híres beszédének hntásával becsértékben visszanyert, daczára annak, hogy palotájá helyén Clodius, a szabadságnak szentelt templomát építtetett. Se nem hasonlíthatók a mi losonczyi testvéreink a párisi commune hőseihöz, a kik Thiersnek, az ujkor legnagyobb franczia államférfiának lakát, földdel egyenlővé levék, (de a

melyet a megerősödött respublikai kormány aztán újra felépíttetett). Amiól kevésbé hasonlítható pedig a losonczyi kezdemény folytán megindult székhelybontó kérdés egy „városromboló” Demetrius poliorcetes hadjáratához, a kit a német historikusok „Demetrius der Städtebezwin ger” nevezettl tiszteinek meg a világtörténelem hasábjain. Sem és végre Bismark mondása nem alkalmazható a losonczyi hazafiak politikai természetű vállalkozására, a melynélők erejüket — engedelemmel legyen mondva — kissé nagyon is túlbecsülték, de soha a „saigner en blanc”-féle megtorlásra nem gondoltak.

Midőn tehát mindez közötlünk fen nem forgott, vajon lehet-e más a mi teendőnk, mint az, hogy: nyujtsunk egymásnak, a mint már fennebb említett, testvéri békejohot, fojtsuk el a már-már lángra lobbant áldástalan szenvedély tovább terjedését, és inkább jónak egyenlő erővel közre szükbe lépünk: Nógrádvármegye ödvé és jólétének előmozdításán. Hiszen van előtünk tér elég a tevékenységre, csak komolyan és férfiasan akarunk kell; és hogy szerény de jóindulatú törekvéseink, közös megnyugvásunkra, sikert arassanak, ne követeljük magunknak sem egyik, sem másik fél kizárólag az oly kitűnő férfiak támogatását, mint legujjabban a losonczyi kerületből országos képviselővé megválasztott, velkies főispánunk gróf Gyurky Ábrám úr, a ki éppen azért, mert „országos” képviselő, s mint ilyen saját nyilatkozata szerint is, a szabadelvű kormánypárt híve, kétségkívül sem nem csupán losonczyi, sem nem kizárólag b-gyarmati, de mindannyiunk közös hazafiúi szempontjából fogván fel nemes hivatását, elfogulatlanul fogja mérlegbe vetni tevékenységének a közös haza és közelebből Nógrádvármegye összes lakosságának javára irányított fontos működését, a minek aztán nem lehet más eredménye, mint a testvéri béke és a minden particularis érdeken felülemelkedő jó egyetértés a római klasszikus költő évezredek óta igaznak bizonyult ama remek mondata értelmében, hogy: „Nulla salus bello, pax enim deponimus omnes”.)

Pajor István.

*) Magyarán: Nem száll a harca öltök, mindnyájunk jóléte: béke. P. I.

Nógrádvármegye közgyűlése.

A vármegye tavaszi közgyűlése május hó 30-án tartotta meg. A bizottsági tagok roppant nagy számban jöttek össze. Ily nagyüzemű közbeséglet a vármegye díszes nagy terme még soha sem látott, még a karzatok is zsúfolásig teltek meg.

Mert hiszen ki ne érdeklődne a székhely kérdés iránt? A támadás ellen a vármegye bizottságának óriási többsége erősen demontálta. Az ósok által emelt monumentális épület föltelt kincse a vármegye nagy többségének. Nem csoda tehát, hogy a közgyűlés igen zajos volt, s hogy a historiai jog alapján álló bizottsági tagok a nagy izgatottság miatt kesélyhangulatukat fejezni nem tudták azok ellenében, akik felvetették a székhely kérdését, s bátor fellépésével a közgyűlésben is meret felszólalni. Illyen bátor férfiú köztagskivül Dr. Pulszky Ágoston úr, aki nem riadt vissza semmitől, pedig tudjuk, hogy annyi „elállt” és „abuzogt” még soha és sehol sem kapott, mint B-Gyarmaton. Ő maga volt szószólója a losonczyi érzelmeinek. Általában mondhattuk, hogy Pulszky úr aligha keresi a népszerűséget, sőt ellenkezőleg, ő már meg se tudna élni egy kis népszerűtlenséggel nélkül.

Hogy az érdekek meg a politikai ellenfeleket is összehozzák, annak élénk tanúbizonysága az, hogy a Tisza Kálmánhoz intézendő búcsúfelicrát kérdésesnél kormánypárti híveink mellé sorakoztak a függetlenségi pártiak is, akik pedig a honvérségi törvényről mindegyeséig a mérsékelt ellenzék mellé sorakoztak. De még flagrantabb eset mutatkozott a vasutkóról, mert itt egy pártot volt Dr. Pulszky Ágost úr Dr. Andreánszky Gábor úrral.

A mostani székhely mellett öregek és ifjak egyenlő lelkesedéssel buzultak fel és demonstáltak. Szontagh Pál úr önmagyműködéséig 70 éves kora dacára felugrott a zöld asztalra és onnan kérte a szavazást rövid és világos kijelentéssel, mert hosszan beszélni egyáltalában nemis lehetett volna senkinek sem. Az öreg ur ezen fellelkésülését színi nem akaró eljenzések követték. Az alispán beszédét nemcsak lent, de a karzatok fövő roppant nagy számú hölgyközönség is tapsal fogadta.

Nem helyesebb, hogy a főispán és alispán urak többszöri felszólalása dacára, a tanácskozás, minden komolysággal és higgadsággal vesztve, a legtöbb emelqen féltelen lármával folyt. De hát ezt senki sem csodálhatja; a kedélyeken erőltet izgatottságot kézni lehetetlen volt.

Losonczyi testvéreink irigység és daczból, nógrádjárisi testvéreink pedig érdekből leszávatták az asztób-gyarmati vasutvonalat 5 szavazattöbbséggel. A győzők káröröne, és a legyőzöttek fájdalma, oly erős hangokban tört ki, hogy azt leírni lehetetlen. Ez a káröröm és fájdalom alapja lehet a vármegye szétbomlásának. Ergo videntur consuli. . . .

A székhely kérdésben beadott szavazatokból az tűnt ki, hogy a gyarmati székhely mellett nagy többség nyilvántult. A losonczyi kisebbség nagy haraggal távozott a teremből, midőn a főispán, igen helyesen és

TÁRCSA.

Furcsa háború.

— Tárcsa a székhely áthelyezéséről. —

Volt egyszer egy földhözragadt szegény csizmadia-mester, ki inkább bízott Fortuna isten-aszszonyban, mint abban, hogy a kaptafa révén valanikor még gazdag ember is válhasson belőle.

Azon volt tehát az ipze, hogy szép álmai legyenek, miket a legeszelhatatlanabb álmoskönyv-segélyvel-ternő-kombinációkra válthat fel.

Persze, hogy álmodott. Meg is fejtette szépen és egyre rakta szárait, a nagylutribá.

Az élete párjához pedig szözlött vala ekép:

— Asszony! ha egy szép napon hintó rohog be udvarunkra s abban én ülök — tudhatod, hogy nyertünk s ekkor rögtön lörd össze és dobald ki az ablakon szerszámainkat, öltölt-koptolt butorainkat a többi lim-lommal; mert ezekre már ugye lesz szükségünk.

Történt pedig egy vasárnap, hogy a majster uram megböklött az utcán s oly szerencsétlenül bukott a földre, hogy három helyen is eltörték a lábá.

Könyöröltes emberek hintóra fektették s ugy szállították lakására.

Amint a majszterné észrevette, hogy férje ura hintón érkezik haza, rögtön hozzátölt a romboláshoz.

Tört, zúzott mindent, ami csak kezé ügybe esett.

A szegény majszter hiába jajgatott s integetett neki, hogy hagyja abba, koldussá teszi őket s a szegény rá se hereditelt.

Attól tartok — kérem szeretettel, — hogy a mi testvérvárosunk, Losoncz is ugy fog járni előbb-utóbb, mint a szegény csizmadia-mester.

Mert annyi bizonyos, hogy máris sántikál; még pedig abban, hogy a megye székhelyévé telhesse meg magát.

Szép is lenne az, ha a geográfiából azt tanulnák a nebulák az iskolában, hogy Nógrádvármegye székhelye: Losoncz rendezett tanácsú város, hol törvényszék, pénzügyigazgatóság és minden egyéb megvan, ami szemnek szájnak kedves; Balassa-Gyarmat pedig egy nagy falu — ahol egyéb sincs, mint amit neki a jó isten adott és Losoncz tőle el nem vett.

Persze hogyha a jó losonczyiaktól függne — a földgolyóhis középontjává is meglenne a városukat; mert azt, szerintük még csak vitalni se szabad, hogy Losoncz Nógrádmegye szívében képezi, hogy jó közigazgatás, törvénykezés, pénzügyi adminisztráció csakis innét indulhat ki; mert Balassa-Gyarmat még a szomszéd falutól is messzebb fekszik, mint az északi sark Losonczhoz.

Pedig nagyon rosszul látnak azok a jó urak.

Tessék csak előkeresni Nógrádvármegye térképét és a kilométer-táblázatát; ebből azonnal meggyőződhetnek, hogy a határszéli községek közül a megye északi részén, néhány ugyan közel fekszik Losonczhoz. Amde ezek száma csak harmadéka a rög; míg a déli határszélén nyolczvan egy község van, mely Balassa-Gyarmathoz közel esik s amazoknál sokkal jobb módú lakossággal bír.

Például Kósd-Balassa-Gyarmathoz 45-5, Kismaros 43-6, Verőcse 41-7, Lőrinczi 56-9, Kálló 50-3, Rád 43-6 és Heréd 54 kilométernyire van; míg Losonczytól-Kósd 93-2, Kismaros 91-1, Verőcse 89-4, Lőrinczi 83-5 Kálló 89-2, Rád 91-3, Heréd pedig 89-2 kilométernyire esik.

Ebből pedig az következik, hogy közelebb szempontjából Nógrádvármegye 275 községe közül csak is ötvenhárom községnek állhat érdekében, hogy Losoncz legyen a megye székhelyévé. Ellenben kétszázhuszonkét községnek csakis az képezheti a saját jó felfogott érdekében óhaját — hogy

Balassa-Gyarmat se megyeházától, se pénzügyigazgatóságától, se törvényszékétől meg ne fosztassék.

Mint hogy pedig a bár nepletebb Losoncz amugy is képes boldogulni, sőt máris eléggé felvirágozott, Balassa-Gyarmat azonban még csak a fejlődés stádiumában van; nem engedhető meg, hogy épen fejlődésében akadályoztassék meg s létérleke teljességgel figyelmen kívül hagyassék.

Losoncz kereskedelmét és ipart úzó város s mint ilyen, minden nagyobb kockázattal és anyagi megerőltetés nélkül így is prosperálhat; míg Balassa-Gyarmat existenciája veszélyeztetlnek e semmivel sem indokolható székhelyáthelyezés állal, melynek árat Losoncz szeszrekkel lenne kénytelen megadni.

Ha birtokában van — nem lenne-e czélirányosabb a tömörked pénz kereskedelmének s iparának fejlesztésére fordítani, — ha meg nincs — homét szerzi be s ha beszerzi, miből fedezni csak a kamalokat is?

Talán bizony e szívalomlan harcz költségei címzen ujjabb terheket akarnának rakni a polgárság vállaira? . . .

Biz' isten jobb lesz, ha Losoncz nem a lutris mester példáját követi, aki a vak szerencsésbe helyezve bizalmát, ennek, s nem munkássága révén iparkodott jólétre szert tenni.

Ha Losoncznak vasútja és közép-tanodája van, — elégedjék be ezzel s ne akarjon még a sokat is többet; a balassa-gyarmatiak pedig tartsák szárazon puszkaporukat s ne támaszkodjanak a XIX. század vége felé történeti hagyományokra.

Nem elmélkedni s ábrándozni — hanem cselekedni kell.

Nógrádvármegye székhelye Balassa-Gyarmat; Losoncz pedig csak az a akar lenni.

Vajon melyiknek jutott könnyebb feladat e furcsa háboruban.

Tessék rá megfellelni!

Erapsi Károly.

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

eljesse el, azon reményben, hogy a községek vállalt kötelezettségeit, melyből a megyére semmiféle felelősség nem hárul, a megye hagyja jóvá.

Ezen javaslattal, — Pulszky Ágost felszólalása után — elfogadtatott a vármegye erkölcsi tanácsa megtagadtatott.

Később azon községek kérvényei vették tárgyalás alá, melyek az aszód-b-gyarmati vasútvonalra bizonyos számú törzsrészt nyújtottak alá. Ezen községek a következők: Marczal, Tráza, Illy, Lengyel, Szenté, Alsó és Felső Szécsénke, Debercsény, Kis-Ecsel, Kövesd, Mohora, Bakó, Nándor, Becske, Ordas, Surány, Terény, Bercezl, Csesztely, Szűgy, Gula, Patvarcz, Szakabony, Szanda, Szanda-Váralja, Herencsény, Halap, Váró és B-Gyarmat városa.

Dr. Pulszky Ágost az állandó választmányi javaslattal szemben megtagadni kérte a jóváhagyást. Ezen üggyöz — ugymond — mindnyájan a legnagyobb higgadsággal szólhatunk, mert ez tisztán megyei érdekű közgazdasági ügy, mely a székház kérdésével nincs semmiféle összeköttetésben. — Hosszabb beszédet, melyet többszöri megszakítottak a hangos közhelyek, előadja, hogy itt nincs pusztán egy vicinális vasútról szó, de olyanról, mely a megyei vasutpolitika ellenére csatlakozni fog az ipolyás-b-gyarmati vasútvonalra, s ehez már törvényhozási engedély szükséges, s nem hiszi, hogy a törvényhozás ezt helyben hagyja. A vonal nem elégíti ki a megyei érdekét. Ezzel szemben erős pártfogás alá veszi a megideáltan lévő verőce-gyarmat-losonczi összeköttetést, mely 4—5 év múlva biztosítható leendő. Ezt — ugymond — B-Gyarmat város érdeke is követeli. Azután hosszabb beszéd még a tervezett vonal ellen, de a nagy zaj, ellenmondás és zugás miatt beszéde hallható nem volt.

Sréter Alfréd egyszen kimondta, hogy Pulszky úr félre akarja vezetni a bizottságot beszédevel; aztán számos érveléssel indokolja az aszód-b-gyarmati vasút előnyeit. Fejében ugymond nincs elkészített beszéd, szívében pedig nincs fondorlat, azért őszintén beszél, s hozzájárul a javaslathoz, mely a megyétől egy garast sem kíván.

Scitovszky János alispán megható hangon szól az üggyöz, — s midőn indokolt beszédének vége felé közeledett azon érzelmének adott kifejezést, hogy nem hiszi, miszerint a vármegyének volna oly fia, aki a községek ebbeli jogos elhatározását jóvá nem hagyja. Ami pedig Pulszky úr jó tanácsait illeti, azt köszönjük és eszünkbe jut az a mondas, hogy ments meg uram minket a jóbarátoktól.

Br. Józsefszky József elcsen kikel Pulszky ellen, s rámondja, hogy Pulszky kétszínű játékot űz. Le akarom őt leplezni, — beszéde mistifikáció. (Óriási zaj, ellenmondás, üggy, hogy a szónokot még a közel állók sem hallhatták meg.)

Reményi Károly. Fondorlat az alispán ellen. Végül Pulszky személyes kérdésben szólott fel, de miután meghallgatni nem akarták, — a főispán, a zaj lecsillapítása után elrendelte a szavazást, melynek eredménye az lett, hogy az állandó választmányi határozata mellett, igen nével 143, nem nével 148 szavazott s így 5 szavazattal tagadtatott meg a községek törzsrészt nyújtott kérvénye. Scitovszky János alispán a közgyűlés elutasító határozata ellen felelőszóval jelentet: **Dr. A Ludovika akademián névenéltek megválasztása.**

A Ludovika akademiára négy pályázat érkezett be. Pályáztak ugyanis Ivanka Ödönne született Szontaghi Blanka, Szontaghi Ferencz fia, ill. Farkas Ferencz, Aladár fia, Szabó Károly, Barna fia és Szatmári Jenő, Lajos fia részére. Megválasztották: Szontaghi Ferencz és Farkas Aladár, a két utóbbit pályázata szintén felterjesztették.

Közigazgatási bizottsági tagok választása.

Gr. Czebrán László és Sréter Alfréd lemondásai, Hanzély László elhalálása és Török Zoltánnak losonczi polgármesterre történt megválasztása folytán 4 tagsági hely volt üresedésben, és pedig úgy, hogy egy tagságra nézve a mandátum 1891-ben jár le, a többi 3-ra nézve ez év végével. A főispán által két szavazatszedő küldöttség alkottatott meg. Az egyiknek elnöke volt Szilárdy Odón, tagjai: Illés Odón és Br. Rozner Ervin, a másiknak elnöke volt Huszár László, tagjai: Kovács Ferencz és Szilassy Béla urak. Beadottát összesen 251 szavazat. Ebből esett Laszkáry Gyulára 187, Szakall Barnára: 159, Balás Antalra: 144, Posztóczy Ivánra: 127 szavazat. Laszkáry Gyulának mint a leg több szavazatot kapott, mandátuma 1891. év végéig tart, a többi háromnak 1890. év végéig. — Ezekon kívül Sréter Alfréd 122, Gr. Pejacsevich Arthur 98 és Kövy Tivadar 87, Br. Buttler Ervin 14, Gr. Almássy Kálmán 12 szavazatot kapott. — Sréter úr a tagságról önként mondott le, megválasztását nem kívánta, s így történt az, hogy a közigazgatási bizottság egyik legjelesebb tagja kimaradt — rövid időre. Scitovszky János alispán indítványára Gr. Czebrán Lászlónak — jegyzőkönyvi közönet szavaztatott, amiért a bizottságnak, annak megalkulása óta — fáradságtalan és ügybuzgó tagja volt.

A kedélyek lecsillapítása végett elővették közben a napirendre kitűzött egyéb csekélyebb fontosságú ügyek. Elhatározatott ugyanis, hogy a szolgabírói hivatalok tűz és betörésmentes vasszekrényekkel fognak ellátni. Ezek beszerzési ára 197 ft. A községek is jelentkezhetnek eziránt az alispánnál, sőt erre fel is fognak hivatalni, mert nagyobb megrendelésnél ártolengedés érhető utól.

Körállatorvosi rendszer felállítását a vármegye elvileg kimondotta, t. i. minden járásnak lesz egy állatorvosa 600 ft. fizetéssel és 200 ft. utatállományal. Ezen fizetés az állattartó birtokok által fog fedeztetni és pedig minden járásban a marhalétszám szerint. A kimutatott statisztikai adatok szerint a b-gyarmati járásban (lévén itt leg több marha) minden marha után 4 és fél krajczár fog szedtetni, a többi járásokban 5—8 kr. A kisebb állatokból (juh, sertés) 10 krajczár marhára. Igen üdvös intézkedés lévén ez, miért is kész-

séggel fogadtatott el — az alispán a szabályrendelet kidolgozására felkértet.

Leavato bizottsági elnökökkel megválasztottak: gr. Berchtold Arthur és Br. Buttler Ervin.

Az állandó sorozó bizottság egyik tagjaul néhai Pokorny Gusztáv helyébe: Török Sándor.

Elhatározatott, hogy az időközeben alkotott megyei szabályrendeletek gyűjtőmunkes kiadásban adassanak ki. Ez lesz a 4-ik kiadás.

Elhatározatott, hogy a főispáni lakás 327 forint költséggel kibővítetlik. (A kiskertmet ketté vágják, s a feleiből két szobát csinálnak.)

Pósteny és Szandaváralja, eldigi külön álló községek községi jellegüket elvesztik, s az első Halászihoz, a második Szanda községéhez csatoltatják. Ezen ügyek végdöntés végett felterjesztetnek a belügyminisztériumhoz.

Horvath Bertalan kérvénye aziránt, hogy a választott csoport központja Czebról Homok-Terenére létezzék át, — a népszámlálás közeletése miatt — elutasítottat.

Vajda Ferencz kérvénye folytán a mátravölgyi és nádudfalu határ kiigazítására vonatkozó vázrajz jóváhagyatott.

Szegélyezések. Jozsefszky Gyula alispáni iktató 100 ft., Kapor György, Malatinszky József és Lengyel Sándor imokok 25—25 ft. segélydíjban részesítetnek, Varga István szűrvényi hajdú pedig 12 ft-ban.

Szabad sajtó díj. Engedélyeztetett az alispánnak két havi, a főjegyzőnek 6 havi, az árvaszéki elnöknek 6 havi, Török Sándor, árvaszéki elnöknek, Dessewffy Elek aljegyzőnek, Flachy József főszolgabíróknak, dr. Herman Károly főszámvivőnek, Balogh Dező levéltárnoknak 6—6 havi és Gsonka Zsigmond főszolgabíróknak 4 havi szabadságidő.

A losonczi polgármesteri tisztviselés emelésére vonatkozó Losonc városi képviselőtestület határozat, mely szerint a polgármester fizetése 1200, (frt) 1500 frtra emeltetessék, helyben hagyatott, valamint az Orszay József részére megszavazott 200 (frt) városi segély is, tekintettel arra, hogy Orszay József már 47 éve szolgálja Losonc városát, elfogadtatott.

B-Gyarmat városi képviselőtestületének azon határozatát, mely szerint Opitz Károly rendőrtanácsosnak 200 ft., Wolf Adoltnak 50 ft. pótlék címén kiutaltassék, jóváhagyatott.

Pencz község kérvénye aziránt, hogy túzoltó szerekre 500 ft. kölcsön adassék a segélyköltség pénztárból, elutasítottat.

S-Tarján községi képviselő testületének határozata, mely Papp János jegyzőjének 400 ft. pótlóját megszavazott, azon módosítással, hogy ezen összeg a fogyasztási adó felelősségből fizetessék ki, — jóváhagyatott. A főispán az állandó választmányban különösen kiemelte S-Tarján városában az ügy kezelését tapasztalt nagy rendet. Egyenest jóváhagyatott azon városi határozat is, mely szerint Brayer Klára vásárgyőrtőrnök — a betöltött országos és havi vásárok miatt szenvedett káraiért, — 300 ft. kártalanítási összeg kifizetessék.

Fűtek városának az iskákért ügyében hozott határozata alaki hiányok miatt feloldatott.

Kálló községének a huszársági jog bérbeadása tárgyában hozott határozata megsemmisítetett (ilyen jog sem a pandektákban sem az intézkedésekben nincs.)

Baglyas falja község olyan határozatot hozott, hogy minden fűlázhelyes gazda 2 ft-ban tartozik járulni a túzoltói felszerelvényekre. Ezen határozat feloldatott, mert ilyen kötelezettséget csak szabályrendelettel lehet megalkotni.

Patak községnek — a kormacsapótele eladására vonatkozó határozata helyben hagyatott.

Surány község is eladhatja Csóri pásztorlakát.

Kis-Maros határozata a kormacsapótele eladása tárgyában alaki hiányok miatt feloldatott.

Csécse község azon határozata, hogy az eldigi 400 ft-ban díjazott körjegyző 200 ft-ban díjazassék, s a 200 ft. helyett részére egy 14 holdas szántóföld terület használatát vegt átadassék, — feloldatott. Mert az 1886. 22. t. cz. 66. §-a értelmében a körjegyző közpénzből fizetése 400 ft-ban kevesebb nem lehet. (A község azonban haszonbérbe adhatja a földet, s a haszonbérrel illezheti a jegyzőt.)

Egyes községi birák által beadott felelőszókat, a a községi számadásokból területek iri öszvegek elengedése iránt, — kedvezőleg elítelteték el.

Gács és Gács falu községek azon határozatai, melyek szerint a közösen tartott szőlőszőlő részére egy-egy szőlési esetre bizonyos összeget megalkotottak, megsemmisítetlik, mert a szőlőszőlőnek évi 80 ft. rendes fizetés jár.

Dr. Pulszky Ágost felelőszókat folytán, Csátr község azon határozata ellen, mely az aszód-b-gyarmati vasútra rá eső törzsrészt nyújtott szabálytalannul szavazta meg, feloldatott s a község újabb határozat hozatalára utasítottat.

Becske község felelőszókat ugyanek az aszód-b-gyarmati vasútvonalban hozott határozata ellen, mint elkészült, helybenbe vehető nem volt.

Szabo Sándor b-gyarmati hentesmester és társainak felelőszókat B-Gyarmat város azon határozata ellen, mely a sertésviszogatott teljesítő városi állatorvos díját egy-egy sertés után 20 kr-ban állapítja meg, elutasítottat, s a város határozata helyben hagyatott.

A jegyzői nyugdíjak tárgyában hozott egyelőli határozatok ellen egyesek részéről beadott felelőszókat elutasítottak.

Huzafalva indítvány.

Kún Barna megyebizottsági tag azon indítványa, hogy a meggyébeli községek idegen nyelven és hangzón nevei megmagyarosítottassanak, felkérésrel fogadtatott el, s az indítvány Nagy Iván történetírónk és tudósunknak oly felkérésrel adott ki, hogy főleg azon község nevek viszmagyarosítására nézve, melyek eredetileg magyar hangzatúak voltak, szíveskedjék előterjesztést tenni. (Mint értesülünk, monográfiai írja községgel enged ezen felkérésnek.)

A székhely ügyi indítvány

Szontaghi Pál és társai, mintegy 26-an, a község-
lést megelőzőleg következő indítványt terjesztették be:

Indítvány.

Azon mozgalomnak, mely Nógrád vármegye székhelyének B-Gyarmatról el s Losoncra leendő áthelyezése érdekében Török Zoltán és Szakall Ferencz bizottsági tagok által kezdeményezve s a felvidék bizottságtagjainak egy része által felkarolva, e vármegyét két ellentáborra osztotta, — állandósítása s függő kérdésként fenntartása sem politikai, sem közigazgatási, sem pedig közgazdasági, különösen is megyei vagyonforgalmi szempontokból igazolható nem lévén: sőt minden irányban káros visszahatást gyakorolva, a vármegye közönsége, melyre mindenkor csak is a közérdeknek gyakorolhatnak mérvadó befolyást, ezen közérdektől áthatva, ezen kérdés elől ki nem tér s támaszkodva azon körülményre, hogy B-Gyarmaton a vármegye közönsége egy több százezer frtot érő díszes székház birtokában van, tekintve, hogy a vármegye székhelyének itt történt állandó elhelyezése óta soha az ellenpánsz fel nem merült; tekintve, hogy ugyan itt a kir. törvényszék és pénzügyigazgatóság központossá s előbbi törvényhozással is biztosítva van, tekintve, hogy utógi politikánk természetzerűleg a közgazdaság életeterejét, az utakat a vármegye székhelye B-Gyarmatból kiigazoztató, illetve nagy forgalmi vonalakból ide vezetvőleg, állapítja meg s azokra évek sora óta egy új székház építés költségeivel arányban álló tetemes, s a nép minden rétegére kiterjedő s magas áldozatot hozott, melyek könnyelmű pazarlasként semmivé nem tehet; támaszkodva továbbá azon helyes politikai érzékre, hogy mennél több nagyobb központnak fenntartása s léleltése egyúttal nemzeti felvirágzásunk egyik fontos tényezője is; tekintettel arra, mikép B-Gyarmatnak Losoncznál központibb helyzete nemcsak a térképen látható fekvés, de hivatalos statisztikai adatokkal is igazolt, s a székhely Losoncra áthelyezése úgy egyesek, mint községek, törvényhatóság és különösen az államkincstárra tetemesen nagyobb költséget hártana; tekintettel arra, hogy a törvényhatósági bizottságtagjainak kényelmi tekintetei, a nagy közönség valódi érleke a b-gyarmati központ fenntartásával szemben figyelembe egyáltalán nem jöhetnek; tekintettel arra, hogy a székhely kérdésnek teljesen indokolatlan felvétele s szabályozott megfeleltetésének elhelyezése a vármegye területének integrálását s ezzel mint összességnek adóképeségét támadja meg, mert a kedvezőtlennek fekvésű vidék lakosságát a vármegyén kívül álló központok keresésére utalja: tekintettel végül arra, hogy egy újabb székház költségeinek sem pótdó utáni fedezését, sem pedig Losonc város törzsvagyonának lényeges csönkítését engedélyezni nem hajlandó: e vármegye közönsége változatlanul s kegyelettel ragaszkodik több százados múltú székhelyéhez s az ősök áldozatkészségéből a közügy szolgálatának emelt díszes székházához.

Megjegyzendő, hogy ezen indítvány az állandó választmány által, melyen 30 tag vett részt, egyhangúlag elfogadtatott és parlolólág terjesztetett a közgyűlés elé.

A losonczipártiak, — érezvén kisebbségükét, — az indítvány olvasása alatt is zajt ütöttek s valóban kihívó viselkedést tanúsítottak — a túrelmes b-gyarmatiak ellen. Nem csoda tehát, hogy a teremben pokoli zabolgas keletkezett s már már a legrosszabbtól lehetett tartani. Fokozódott az izgatottság főleg akkor, midőn Dr. Pulszky Ágost szólni kezdett s az indítványt ellen őrást emelt azon indokból mert az ugymond az 1886. XXI. t. cz. 50 §-ának 6-ik bekezdése értelmében szabály szerűen közzétette nem volt.

Dr. Pulszky Ágost ur ugranis elmondta, hogy 1890. évi augus. hó. 29-án d. e. 10 órakor Gr. Gyáky és Br. Rozner urak lementek a főjegyzői irodába, az azonban zárva volt, s így az indítványhoz nem juthattak. Ugyanazonnap d. e. fél tízenkötőkor lementek Szilárdy Odón és Dr. Pulszky Ágost urak, s hasonlólag zárva találták a főjegyzői irodát: hason sors érte Kovács Ferencz, Kovács Sándor és Vágner Sándor indítványkereső urakat d. u. 4 órakor. Ez szerinte törvénytelenség. (Óriási lármát keletkezett, melyet a főispán és az alispán elcsapítani alig tudtak, Pulszky urat ábragolták s szorhoz nem engedték jutni.)

Szontaghi Pál ur a zoldasztalra lépett s onnan rövid beszéddel kifejtte, hogy ő az indítványt a közgyűlést megelőzőleg 36 órával előbb az alispánnak adta ut, ha formálába történt, annak ő nem oka, s a szavazás el nem odatartó, kéri tehát a mártósgos főispánt, hogy a vármegyei béke helyreállítása érdekében is a szavazást rendelje el.

Tihanyai J. Ferencz főjegyző előadta, hogy ő az indítványt mintegy 29-én reggel 8 órakor irodájában közzétette, — mivel pedig az nap állandó választmányi

